

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2544.
- ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์. บทเรียนจาก เอ็นร่อน. วารสารนักบัญชี 48, 2 (ธันวาคม 2544 – มีนาคม 2545): 46 – 55.
- พันทิพา ภาวศุทธิวงศ์. การตกแต่งตัวเลขทางบัญชี: กรณีศึกษาบริษัทรอยแอนด์ จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- ภาพร เอกอรรถพร. กল্পบัญชี. กรุงเทพฯ: คณะบุคคล ดร.พี.เอกอรรถพร, 2545.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. การศึกษาประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. สั่งให้แก้ไขงบการเงิน หรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษของบริษัทจดทะเบียนในช่วงปี 2546 – 2548. วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 27, 104 (เมษายน – มิถุนายน 2548): 1 – 20.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. คุณรู้จัก Creative accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี, 2543.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. Controversial Issues: SEC vs Thai listed companies. เอกสารประกอบการเรียนวิชาล้มมนาการเงิน, หน้า 1 – 6. 4 มกราคม 2548 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- แหว่วัน ปรางค์ธวัช. การจัดการกำไรและผลตอบแทนของการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน : การศึกษาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ศุภชัย ศรีสุชาติ. ตลาดหุ้นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์, 2547.

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. รายชื่อผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์[Online]. Available from: <http://www.sec.or.th/th/infocenter/accountant/audit.shtml> [2005, January 5]
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. การกลั่นกรองคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2546[Online]. Available from: http://www.icaat.or.th/pdf/4.12.2003/ประกาศสมาคม_002-46-48pdf.pdf [2005, December 27]
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. มาตรฐานการบัญชีของไทยฉบับรวมเล่ม(ปรับปรุง พ.ศ 2546. เล่ม 1). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิง, 2546.
- สมชาย สุภัทรกุล. กระบวนทัศน์วิชาชีพบัญชีเพื่อการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เวลาดี, 2548.
- สรชัย พิศาลบุตร. สถิติธุรกิจ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์, 2540.
- อัครรัตน์ เปรียบจริยวัฒน์. ปัญหาวิธีการทางบัญชีกับการล้มละลายของเอนรอน. วารสารนักบัญชี 48, 2 (ธันวาคม 2544 – มีนาคม 2545): 26 – 45.
- อมลยา โกไศยกานนท์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงานสอบบัญชี: กรณีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ภาษาอังกฤษ

- Bamberg, G.; and Spremann, K. Agency theory, information and incentives. Berlin: Springer – Verlag, 1989.
- Bartov, E.; Gul, F.A.; and Tsui, J. S. Discretionary – accruals models and qualifications. Journal of Accounting and Economics 30(2001):421 – 452.
- Bauwhede, H. V.; Willekens, M.; and Gaeremynck, A. Audit firm size, public ownership and firms' discretionary accruals management. The International Journal of Accounting 38 (2003):1 – 22.
- Becker, C. L.; Defond, M. L.; Jiambalvo, J.; and Subramanyam, K. R. The effect of audit quality on earnings management. Contemporary Accounting Research 15 (Spring 1998):4 -24.

- Belkaoui, A. R. Accounting theory. 5 th ed. Australia:Thomson learning, 2004.
- Dechow, P.M., and D.J. Skinner. Earnings Management: Reconciling the Views of Accounting Academics, Practitioners and Regulators. Accounting Horizons 14, (n.d.): 239, Cited in Mckee, T. E. Earnings management an executive perspective.Australia: Thomson learning, 2005, p. 10.
- Dechow, P. M.; Sloan, R. G.; and Sweeney, A. P. Detecting earnings management. The Accounting Review 70(Apr. 1995): 193 – 225.
- Defond, M. L.; and Jiambalvo, J. Debt covenant violation and manipulation of accruals.Journal of Accounting Economics 17 (Jan. 1994):145 – 177.
- Dichev, I.; and Burgstahler D. Earnings management to avoid earnings decreases and losses. Journal of Accounting & Economics 24(1997): 99 – 126.
- Eden, C.; and Spender, J. C. Managerial and organizational cognition: theory, methods and research. London: Sage Publications, 1998.
- Financial Accounting Standards Board (FASB).Statement of Financial Accounting Concepts 6 (1985): Paragraph 145, Cited in Mckee, T. E. Earnings management an executive perspective.Australia: Thomson learning, 2005, p. 10.
- Francis, J. R.; Maydew, E. L.; and Sparks, H. C.; The Role of Big 6 Auditor in the Credible Reporting of Accruals.Auditing A Journal of Practice & Theory (Fall 1999): 17 – 34.
- Hettihewa, S. Corporate earnings management – A descriptive study. Australia: University of Western Sydney, 2003. (Unpublished Manuscript)
- Jiambalvo, J. Causes and Consequences of Earnings Manipulation:An Analysis of Firms Subject to Enforcement Actions by the SEC.Contemporary Accounting Research 13 (Spring 1996):37-48.
- Jones, J.J. Earnings management during import relief investigations. Journal of Accounting Research 29(Autumn1991): 193 – 228.
- Kanogporn Narktabtee. The implication of accounting information in the thai capital market. Doctor dissertation. JDBA Program in Business Administration. Faculty Of Commerce and Accountancy, Thammasat University, 2000.

Kim, Y.; Liu, C.; and Rhee S. G. The Relation of Earnings Management to Firm Size.

USA: University Of Hawaii, 2003. (Unpublished Manuscript)

Levine, D. M.; Krehbiel, T. C.; and Berenson, M. L. Business statistics. 3 re ed. New

Jersey: Pearson education, 2003.

Limpaphoyom, P.; and Manmettakul, S. Managerial ownership and earnings

informativeness: Evidence from Thailand after the asian financial crisis. Sasin

Graduate Institute of Business Administration of Chulalongkron University ,n.d.

and Pricewaterhousecoopers ABAS Limited, n.d.

Mckee, T. E. Earnings management an executive perspective. Australia: Thomson

learning, 2005.

Myers, L. A.; and Skinner, D. J. Earnings Momentum and Earnings management. USA:

University of Michigan Business School. 1999. (Unpublished Manuscript)

National Association of Certified Fraud Examiners, Cooking the Books: What Every

Accountant Should Know About Fraud. Self-Study Workbook, No. 92-5401.

Austin, TX: NACFE, 1993, p.12, Cited in Mckee, T. E. Earnings management an

executive perspective.Australia: Thomson learning, 2005, p.10.

Roosenboom, P.; Goot, T.V.; and Mertens, G. Earnings management and initial public

offerings:Evidence from the Netherlands.The International Journal of Accounting

38(2003):243 – 266.

Smith, C. W. A Perspective on accounting – based deb covenant violations. The

Accounting Review 68 (Apr. 1993): 289 -303.

Smith, M. Research methods in accounting. London: Sage Publications, 2004.

Sweeney ,A. Debt-covenant violations and managers'accounting strategies. Harvard

University,Cambridge,Ma ,1992 .(Unpublished manuscript) , cited in Smith, C.

W. A Perspective on accounting – based deb covenant violations. The

Accounting Review 68 (Apr. 1993): 289 -303.

The Stock Exchange of Thailand. Company profile [Online]. Available from:

<http://www.setsmart.com/ism/ism-companyprofile.jsp>[2005.August 15]

The Stock Exchange of Thailand. Financial statement 2004[Online]. Available from:

<http://www.setsmart.com/ism/ism-financialstatement.jsp>[2005.September 22]

Yoon, S. S.; and Miller, G. Earnings management of seasoned equity offering firms in korea. International Journal of Accounting 39(2002):57-78.

Zaman, M. A.; and Mason L. M. Insider Trading and Motivation for Earnings Management. FMA European Conference (June 2004): 1 – 21.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เทคนิคทางบัญชีที่นิยมใช้ในการจัดการกำไร (Mckee, T. E., 2005)

1. "COOKIE JAR RESERVE" TECHNIQUES

เป็นวิธีปฏิบัติทางการบัญชีโดยอาศัยหลักเกณฑ์คงค้าง คือ ฝ่ายบริหารจะต้องประมาณการหรือบันทึกภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายในอนาคต ณ รอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการประมาณการนั้น ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน จึงอาจมีความคลาดเคลื่อนในวิธีการประมาณการ หรือ อีกมุมหนึ่ง คือ ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง จะมีแต่ช่วงของคำตอบที่มีความเป็นไปได้ จากทางเลือกดังกล่าว มาตรฐานบัญชี กำหนดให้ฝ่ายบริหารต้องเลือกวิธีการประมาณการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งกระบวนการเลือกดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสที่จะทำให้เกิดการจัดการกำไรได้

เมื่อฝ่ายบริหารเลือกวิธีการประมาณการรายจ่ายจากทางเลือกสูงสุดที่มาตรฐานบัญชีเปิดโอกาสให้เลือกได้ ซึ่งผลดังกล่าว จะทำให้การบันทึกรายจ่ายในรอบบัญชีปัจจุบันมีมูลค่าสูงกว่าการเลือกวิธีประมาณการรายจ่ายที่ต่ำกว่า ซึ่งแสดงถึงการรับรู้รายจ่ายเร็ว การบันทึกรายจ่ายสูง ๆ ในปีปัจจุบัน ก็จะทำให้มีโอกาสที่จะบันทึกการรายจ่ายที่น้อยลงไปในอนาคต เรียกลักษณะอย่างนี้ว่า COOKIE JAR RESERVE หรืออาจจะเรียกว่า FINANCIAL SLACK ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถที่จะใช้เพื่อให้กำไรในอนาคตเพิ่มขึ้นได้

แต่อย่างไรก็ตามถ้ารายจ่ายจริงในอนาคตที่เกิดขึ้นมีจำนวนอยู่ในช่วงสูงสุดของการประมาณการ COOKIE JAR ก็จะไม่สามารถเพิ่มกำไรได้ แต่ถ้ารายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงในอนาคตไม่มากเกินไป หรืออยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผลการบันทึกการรายจ่ายในช่วงแรกมากก็จะส่งผลให้รายได้เพิ่มขึ้นได้

ลักษณะโดยทั่วไปที่มีโอกาสทำ COOKIE JAR RESERVE

- การประมาณการค่าเผื่อการรับคืนสินค้า
- การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ
- การประมาณการค่าเผื่อสินค้าคงเหลือด้อยค่า
- การประมาณการค่าเผื่อการรับประกันสินค้า
- การประมาณการบำนาญตอบแทนพนักงาน
- การประมาณการจ่ายเงินเกษียณแก่พนักงาน
- การประมาณการร้อยละของความสำเร็จในผลงานที่เป็นสัญญาระยะยาว

2."BIG BATH" TECHNIQUES

ในบางครั้งเพื่อให้บริษัทสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ บริษัทต้องทำการปรับโครงสร้างองค์กร แบ่งขายกิจการบางส่วนหรือบริษัทย่อย ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นมาตรฐานบัญชีอนุญาตให้ฝ่ายบริหารบันทึกเกี่ยวกับประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว เป็นรายการค่าใช้จ่ายที่ไม่เกิดขึ้นบ่อย โดยไม่ต้องรายงานร่วมกับผลการดำเนินงานปกติ

ซึ่งการบันทึกค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในปีปัจจุบัน จะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหุ้น เพราะจะมีข่าวที่ไม่ดีในด้านความสามารถในการแข่งขันของบริษัท แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้รับการมองเห็นในทางที่ดี ราคาหุ้นก็จะฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว

เทคนิค BIG BATH ใช้กันเพราะมีความเชื่อว่า ถ้าจะต้องรายงานข่าวร้ายแล้ว ควรจะรายงานให้หมดในครั้งเดียวจะดีกว่าเพื่อจะทำให้ฟื้นตัวได้เร็วขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการประมาณการจึงเป็นการดีที่จะทำการประมาณการไว้สูงเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดกำไรที่ไม่คาดหวัง ซึ่งในกรณีที่เลือกประมาณการค่าใช้จ่ายปานกลาง หรือค่อนข้างต่ำ แต่ต่อมากำไรจริงอาจจะมีมากกว่าค่าใช้จ่ายที่ประมาณการไว้ ก็จะทำให้กำไรน้อยลงกว่าที่คิดไว้เดิม

- เทคนิค BIG BATH จะใช้ในกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
- การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร หรือการบริหารงาน
- การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา
- การตัดบัญชีสินทรัพย์ที่เสื่อมสภาพหรือชำรุด
- การขายกิจการออกไป

3."BIG BET ON THE FUTURE" TECHNIQUES

บริษัทที่ไปทำการซื้อกิจการของบริษัทอื่น อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการทำ BIG BET ON THE FUTURE การพนันอาจจะเกิดขึ้นได้จริง ในลักษณะที่จะเพิ่มกำไรให้กับบริษัทที่ทำการซื้อกิจการ ถ้าการซื้อกิจการดังกล่าวมีการวางแผนเป็นอย่างดี ซึ่งมาตรฐานบัญชีกำหนดให้การซื้อกิจการต้องบันทึกบัญชีตามวิธี Purchase ซึ่งเทคนิค BIG BET ที่ใช้ได้แก่

การตัดมูลค่าบัญชีค่าใช้จ่ายของการวิจัยและพัฒนาที่กำลังดำเนินการอยู่ของบริษัทที่จะทำการซื้อ ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้ราคาซื้อถูกลง เพราะปีต่อ ๆ ไปจะได้ไม่ต้องตัดบัญชีค่าใช้จ่ายของการวิจัยและพัฒนา

การรวมกำไรของบริษัทที่ถูกซื้อเข้าไปด้วย ในงบการเงินรวมจะทำให้กำไรของบริษัทที่ถูกซื้ออาจรวมเข้าไปในบริษัทแม่ ซึ่งอาจจะทำให้กำไรเพิ่มขึ้นอัตโนมัติ ถ้าเป็นการซื้อกิจการแล้วทำให้ได้กำไร

ซึ่งเทคนิค BIG BET โดยทั่วไปแล้วจะทำให้บริษัทมีกำไรเพิ่มในปัจจุบันหรืออนาคตโดยการไปซื้อกิจการของบริษัทอื่น

4. "FLUSHING" THE INVESTMENT PORTFOLIO

ปกติบริษัทจะมีการซื้อหุ้นของบริษัทอื่น ก็เพื่อเป็นการใช้เงินที่เหลืออยู่ในการลงทุนหรือเพื่อเป็นการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ มาตรฐานบัญชีกำหนดว่า การลงทุนในหุ้นของบริษัทอื่นที่ต่ำกว่า 20 % เป็นการลงทุนที่มีวัตถุประสงค์ที่จะจำหน่ายในระยะเวลาอันใกล้ และไม่ต้องนำหุ้นที่ไปลงทุนยังบริษัทอื่นไปแสดงในงบการเงินของบริษัท มาตรฐานกำหนดว่าการลงทุนในหลักทรัพย์มี 2 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทมีวิธีการบัญชีที่แตกต่างกัน ได้แก่

- หลักทรัพย์เพื่อค้า การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ รอบระยะเวลาปัจจุบัน หรือรายการกำไรและรายการขาดทุนที่เกิดขึ้นจริงจากการขายหลักทรัพย์ดังกล่าว ให้รายงานไว้ในกำไรขาดทุนจากการดำเนินงาน
- หลักทรัพย์เพื่อขาย การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ รอบระยะเวลาปัจจุบันให้แสดงไว้ในส่วนของเจ้าของ ไม่ให้รายงานไว้ในกำไรขาดทุนจากการดำเนินงาน สำหรับรายการกำไรและรายการขาดทุนที่เกิดขึ้นจริงจากการขายหลักทรัพย์ให้รายงานไว้ในกำไรขาดทุนจากการดำเนินงาน

จากข้อกำหนดของมาตรฐานบัญชี ของการลงทุนเปิดโอกาสให้มีการทำการจัดการกำไร โดยเทคนิคดังต่อไปนี้

- ขายหุ้นในจังหวะที่ได้กำไร เมื่อมีความต้องการที่จะทำกำไรเพิ่มขึ้นก็มีการขายหุ้นออกไป กำไรนี้ก็จะรายงานเป็นผลกำไรจากการดำเนินงาน
- ขายหุ้นที่ขาดทุน เมื่อดูแล้วจะเป็นประโยชน์ที่จะรายงานกำไรที่ลดลง ก็จะทำการขายหุ้นที่จะทำให้ขาดทุน การขาดทุนดังกล่าวก็จะรายงานเป็นผลขาดทุนจากการดำเนินงาน
- การเปลี่ยนความตั้งใจในการถือหุ้น ฝ่ายบริหารสามารถเปลี่ยนความตั้งใจในการถือหุ้นหรือจำแนกประเภทใหม่ จากหลักทรัพย์เพื่อค้า เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย หรือในทางกลับกันอาจจะเปลี่ยนจาก หลักทรัพย์เพื่อขาย เป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า วิธีการนี้ก็จะมีการเคลื่อนย้ายกำไรหรือขาดทุนของหุ้นไปยังหรือออกจากงบกำไรขาดทุน
- การตัดบัญชีหุ้นที่เกิดการด้อยค่า หุ้นที่เห็นได้ชัดเจนว่ามูลค่าในตลาดลดลง สามารถที่จะตัดบัญชีเพื่อลดมูลค่า ไม่ว่าจะหุ้นที่จำแนกในประเภทไหน

นอกจากนี้พันธบัตรที่ซื้อมา เพื่อให้เกิดกำไรในระยะสั้น ถูกจำแนกว่าเป็น หลักทรัพย์เพื่อค้าและให้มีการปฏิบัติเหมือนกับหุ้นที่เป็นการลงทุนในประเภทเพื่อค้า สำหรับพันธบัตรที่ถือในระยะยาว ถูกจำแนกเป็นอีกประเภทหนึ่ง ที่เรียกว่า พันธบัตรที่จะต้องถือจนครบกำหนด

5. "THROW OUT" A PROBLEM CHILD

เมื่อผลกำไรของกิจการถูกทำให้ลดลงโดยบริษัทย่อยที่ผลการดำเนินงานไม่ดี และมีแนวโน้มที่อาจจะทำให้แย่งไปอีก บริษัทย่อยที่มีปัญหาดังกล่าวอาจจะต้องถูกโยนออกไป ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การขายบริษัทย่อยออกไป เมื่อบริษัทย่อยถูกขายกำไรหรือขาดทุนจะถูกรายงานในงบกำไรขาดทุนในปีปัจจุบัน แต่ถ้าไม่ต้องการรายงานผลการขาดทุนจำนวนมากจากการขายให้ใช้วิธี Spin – Off

- การสร้างหน่วยกิจการจัดตั้งเฉพาะ (Special – purpose entity) หรือเรียกว่า SPE สำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน เป็นเทคนิควิธีชั้นสูงอันหนึ่งที่มาตรฐานอนุญาตให้ทำได้ คือการโอนทรัพย์สินทางการเงินไปยัง SPE ดังนั้นก็จะถือว่าทรัพย์สินดังกล่าวถูกขายออกไป และออกไปจากงบดุล ซึ่งการโอนย้ายดังกล่าวจะมีการบันทึกกำไรหรือขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ดังกล่าว ซึ่ง SPE จะไม่ถูกนำมารวมในการทำงานงบการเงินรวม ซึ่งตามมาตรฐานบัญชีใหม่จะเรียก SPE ว่า "variable interest entities" (VIE)

- การ Spin – off subsidiary คือ หุ่นของบริษัทย่อยจะถูกกระจายหรือแลกเปลี่ยนภายในผู้ถือหุ้นปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลทำให้บริษัทจะไม่ใช่อุถือหุ้นของบริษัทย่อยที่มีปัญหาดังกล่าว และจะไม่มีการรายงานผลกำไรหรือขาดทุนจากการทำ Spin – off ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากบริษัทย่อยก็จะถูกกำจัดออกจากรายงานทางการเงิน เพราะมาตรฐานกำหนดว่างบการเงินงวดก่อนจะต้องเปลี่ยนแปลงใหม่และจะสะท้อนเฉพาะบริษัทที่ยังอยู่ภายใต้การควบคุมเท่านั้น

- การแลกเปลี่ยนหุ้นของบริษัทย่อยด้วยวิธีการ Equity มีความเป็นไปได้ที่จะมีการทำแลกเปลี่ยนหุ้นของบริษัทย่อยด้วยวิธี Equity โดยที่ไม่มีการบันทึกกำไรหรือขาดทุน จะอธิบายเพิ่มเติมใน SALES/LEASEBACK AND ASSET EXCHANGE TECHNIQUES

6. CHANGE GAAP

โดยทั่วไป เมื่อบริษัทได้เลือกนโยบายทางบัญชีไปแล้ว ก็จะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีดังกล่าว ซึ่งบริษัทที่จะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีจะต้องระมัดระวังที่จะไม่ให้ตลาดทุนมองว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้คุณภาพของกำไรลดลง เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจะทำให้ราคาหุ้นตกลง แต่อย่างไรก็ตาม กรณีดังต่อไปนี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีโดยที่ไม่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น

การใช้มาตรฐานบัญชีใหม่โดยสมัครใจ โดยปกติ FASB จะมีการบังคับใช้มาตรฐานบัญชีใหม่เป็นระยะ ๆ และโดยทั่วไปจะมีเวลาการปรับตัวประมาณ 1-3 ปี ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าว บริษัท

สามารถเลือกที่จะใช้มาตรฐานบัญชีช่วงเวลาใดก็ได้ การเลือกใช้มาตรฐานบัญชีก่อนก็อาจจะเป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดการจัดการกำไรได้

การปรับปรุงเกณฑ์การรับรู้รายได้ ซึ่งมีอุตสาหกรรมหลาย ๆ ประเภทที่มีทางเลือกในการรับรู้รายได้ ซึ่งทางเลือกบางอย่างจะสะท้อนสภาพการดำเนินงานได้ดีกว่า ซึ่งการเลือกใช้เกณฑ์การรับรู้รายได้ที่ดีกว่าในเวลาที่เหมาะสมอาจจะเป็นช่องทางหนึ่งในการจัดการกำไร

การปรับปรุงเกณฑ์การรับรู้รายจ่าย สำหรับบริษัทที่บันทึกรายจ่ายด้วยเกณฑ์เงินสด และเปลี่ยนเป็นการบันทึกด้วยเกณฑ์คงค้างตามเวลาที่เหมาะสมเป็นโอกาสหนึ่งที่จะทำการจัดการกำไรได้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีของบริษัท ตัวอย่างเช่น ถ้าบริษัทมีการจ่ายเงินให้ผู้บริหารด้วยเงินสด และบันทึกรายจ่ายเมื่อมีการจ่าย ถ้าเปลี่ยนเป็นการตั้งค้างจ่าย ก็จะทำให้บันทึกรายจ่ายเป็นเกณฑ์คงค้าง ก็จะส่งผลให้กำไรลดลงในปีที่ใช้

อีกทางเลือกหนึ่งคือการเปลี่ยนเกณฑ์การรับรู้รายจ่าย เพราะเกณฑ์ใหม่จะทำให้รายจ่ายสอดคล้องกับรายได้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น บริษัทอาจจะใช้ค่าเสื่อมราคาแบบอัตราเร่ง แต่ตัดสินใจไปใช้แบบวิธีทางตรง เพราะเกิดความเชื่อ่วางวิธีทางตรงมีการสะท้อนค่าใช้จ่ายของการใช้สินทรัพย์ได้ดียิ่งขึ้น เพราะวิธีทางตรงจะทำให้ค่าใช้จ่ายเริ่มแรกลดลงผลการเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้กำไรเพิ่มขึ้น

7. AMORTIZATION, DEPRECIATION, AND DEPLETION

ต้นทุนของสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานจะมีระยะเวลาในการใช้งานนาน ซึ่งโดยปกติจะมีการตัดค่าใช้จ่ายเป็นระยะ ๆ ตามช่วงเวลาที่ได้ประโยชน์ สามารถบันทึกค่าใช้จ่ายได้ 3 ทาง

การบันทึกค่าใช้จ่ายรูดตัดบัญชี สำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน เช่น ค่าความนิยม ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า

การบันทึกค่าเสื่อมราคา สำหรับทรัพย์สินที่มีตัวตน เช่น อาคาร เครื่องจักร และอุปกรณ์

การบันทึกมูลค่าเสื่อมสิ้น สำหรับทรัพย์สินธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น ดินไม้ ถ่านหิน น้ำมัน แก๊ส

ซึ่งการตัดบัญชีทรัพย์สินที่มีระยะเวลาใช้งานนานต้องมีการตัดสินใจในหลาย ๆ ประเด็น ซึ่งเป็นช่องทางที่จะทำให้เกิดการจัดการกำไรได้

การเลือกวิธีการตัดบัญชี ฝ่ายบริหารจะต้องทำการตัดสินใจเลือกวิธีการตัดบัญชีของสินทรัพย์ใหม่ที่จะใช้งานระยะยาว ซึ่งบางวิธีจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในปัจจุบันมากกว่าวิธีอื่น

การเลือกช่วงเวลาในการตัดบัญชี ฝ่ายบริหารจะต้องประมาณการอายุการใช้งานของทรัพย์สินที่มีระยะเวลาใช้งานนาน ซึ่งอาจจะมีอายุน้อยกว่าอายุจริงของทรัพย์สินก็ได้

การประมาณการมูลค่าซาก ทรัพย์สินที่มีระยะเวลาใช้งานนานบางอย่าง จะมีมูลค่าซากเป็นจำนวนที่สูงเมื่อหมดอายุการใช้งาน ซึ่งมูลค่านี้จะต้องมีการประมาณการเพื่อที่จะบันทึกค่าใช้จ่ายในแต่ละปีได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมูลค่านี้จะรับรู้ในอนาคต ประมาณ 10 ปี 15 ปี หรือ 30 ปีแล้วแต่การประมาณการอายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น

การเปลี่ยนจากทรัพย์สินที่ไม่ได้ใช้ในการดำเนินงาน ถ้าทรัพย์สินที่มีระยะเวลาใช้งานนานถูกเปลี่ยนจากการใช้งานมาเป็นไม่ใช้งาน ก็จะไม่ต้องมีการบันทึกค่าเสื่อมราคา ซึ่งสามารถทำได้ถ้าบริษัทหยุดที่จะใช้ทรัพย์สินดังกล่าวในการดำเนินงาน

8. SALE/LEASEBACK AND ASSET EXCHANGE TECHNIQUES

การจำหน่ายทรัพย์สินระยะยาวซึ่งมีต้นทุนเป็นมูลค่าเดิมในจังหวะเวลาที่เหมาะสม จะทำให้เกิดผลของกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่ได้รับรู้ ซึ่งมี 2 วิธีที่ใช้กัน

Outright sale. บริษัทที่ขายทรัพย์สินที่มีกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่ได้รับรู้ในปีที่ขายทรัพย์สินดังกล่าวจะทำให้งบการเงินดีขึ้น ตัวอย่างเช่น บริษัทมีอาคารซึ่งแสดงมูลค่าในงบดุล 30 ล้านบาท แต่มูลค่าจริงในปัจจุบัน 50 ล้านบาท ถ้าอาคารดังกล่าวถูกขายออกไป กำไรที่เกิดขึ้น 50 ล้านบาทจะทำให้ผลการดำเนินงานปีนั้นดีขึ้น

Sales/Leaseback. เป็นเรื่องปกติที่บริษัทหนึ่งจะขายทรัพย์สินออกไปให้อีกบริษัทหนึ่งและเช่ากลับมาใช้ในทันที มาตรฐานบัญชีมีระเบียบที่ชัดเจนที่จะบอกว่าการเช่านั้นเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือสัญญาเช่าดำเนินงาน ผลขาดทุนจาก Sales/Leaseback จะถูกรับรู้ทันทีในบัญชีของผู้ขาย แต่ถ้าเป็นผลกำไรจะทยอยรับรู้ตามอายุของทรัพย์สินถ้าเป็นสัญญาเช่าการเงิน หรือถ้าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะทยอยรับรู้ตามอายุสัญญาเช่า

ซึ่งการทำ Sales/Leaseback เป็นการเปิดโอกาสที่จะทำให้เกิดการจัดการกำไร โดยการบันทึกกำไรหรือขาดทุน และยังเปิดโอกาสที่จะทำการจัดการกำไรโดยการเปลี่ยนทรัพย์สินที่ตัดค่าเสื่อมไม่ได้ เช่น ที่ดิน ไปเป็นค่าใช้จ่ายจากการเช่า ตัวอย่างเช่น ถ้าบริษัทมีการบันทึกบัญชีค่าเสื่อมราคาของอาคารปีละ 2 ล้านบาท แม้ว่าที่ดินที่อาคารดังกล่าวตั้งอยู่จะมีมูลค่า 100 ล้านบาท มาตรฐานบัญชีไม่อนุญาตให้มีการตัดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน ถ้าอาคารและที่ดินดังกล่าวไปจัดการทำเป็น Sales/Leaseback แบบสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าเช่าจะสูงกว่าค่าเสื่อมราคา เพราะผู้ให้เช่าซึ่งเป็นเจ้าของคนใหม่จะตีราคาของที่ดินและอาคารตามมูลค่าปัจจุบัน ค่าเช่าปีละ 5 ล้านบาท จะสะท้อนมูลค่าอาคารและที่ดิน ซึ่งค่าเช่า 5 ล้านบาท ดังกล่าวจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีโอกาสที่จะลดกำไรลง 3 ล้านบาท จากค่าเสื่อมราคาเดิมที่มีอยู่แล้ว 2 ล้านบาท

นอกจากนี้ยังเป็นไปได้ที่จะตัดบัญชีทรัพย์สินโดยไม่ต้องบันทึกกำไรหรือขาดทุน ซึ่งสามารถทำได้โดย

การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มาตรฐานบัญชีอนุญาตให้ยกเว้นการบันทึกกำไรหรือขาดทุนของการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น บริษัท เอ มีโรงกลั่นที่มีมูลค่า 10 ล้านบาท ได้แลกเปลี่ยนกับบริษัท บี ที่มีกำลังการผลิตเหมือนกัน เพื่อให้กำลังการผลิตสอดคล้องกับลูกค้า ถ้ามีการจัดการให้ดีแล้ว การแลกเปลี่ยนดังกล่าวจะไม่มีกำไรหรือขาดทุน

9. OPERATING VERSUS NON-OPERATING INCOME

โดยทั่วไปแล้วกำไรสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท 1.กำไรจากการดำเนินงาน 2.กำไรที่ไม่ใช่จากการดำเนินงานปกติ ซึ่งกำไรจากการดำเนินงานปกติ คือ กำไรที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต แต่กำไรที่ไม่ใช่จากการดำเนินงานปกติ คือ กำไรจากเหตุการณ์พิเศษที่คาดว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก หรือกำไรที่คาดว่าจะไม่มีผลกระทบต่อกำไรในอนาคต นักวิเคราะห์จะประมาณอัตราการเจริญเติบโตของกำไรจากการดำเนินงานเพื่อมาคำนวณมูลค่าหุ้นของกิจการดังกล่าว มาตรฐานบัญชีได้สนับสนุนการประมาณการดังกล่าวโดยให้แยกแยะระหว่างกำไรจากการดำเนินงานปกติกับกำไรจากการดำเนินงานไม่ปกติ

มีความเป็นไปได้ว่า งบกำไรขาดทุนจะแบ่งการรายงานกำไรจากการดำเนินงานปกติและการรายงานกำไรที่ไม่ใช่จากการดำเนินงานปกติ ซึ่งรายการที่ไม่ใช่จากการดำเนินงานปกติได้แก่

- ค่าใช้จ่ายพิเศษหรือค่าใช้จ่ายผิดปกติ
- การหยุดกิจการ
- กำไรหรือขาดทุนจากรายการพิเศษ
- ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี

ซึ่งรายการในประเภทแรกจะสามารถรายงานเป็นส่วนหนึ่งของกำไรจากการดำเนินงานได้ แต่อีก 3 ประเภทจะไม่ใช่ การแบ่งประเภทดังกล่าวมีความไม่ชัดเจนอยู่บ้าง จึงเป็นโอกาสที่อาจจะทำให้เกิดการจัดการกำไรได้ เมื่อต้องมีการตัดสินใจในการแบ่งประเภทดังกล่าว เช่น การขายโรงงาน อาจจะพิจารณาว่าเป็นเหตุการณ์พิเศษ เหตุการณ์ไม่ปกติ หรือ การหยุดกิจการ ซึ่งความถูกต้องของการจำแนกประเภทขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของฝ่ายบริหาร และรายละเอียดจะอยู่ในมาตรฐานบัญชีเรื่องการรายงานการเลิกกิจการ

10. EARLY RETIREMENT OF DEBT

หนี้สินระยะยาว เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ ปกติจะบันทึกบัญชีตามมูลค่าตามบัญชี แต่ถ้าหนี้ดังกล่าวได้จ่ายคืนก่อนครบกำหนด การจ่ายชำระเงินสดดังกล่าว อาจจะแตกต่างจากมูลค่าทาง

บัญชี เพราะทำให้เกิดผลกำไรหรือขาดทุน มาตรฐานบัญชีกำหนดให้รายงานผลกำไรหรือขาดทุนดังกล่าวเป็นรายการพิเศษซึ่งแสดงไว้ด้านล่างสุดของงบกำไรขาดทุน แม้ว่ากรณีดังกล่าวอาจจะไม่ได้สอดคล้องกับเกณฑ์ปกติของการจำแนกประเภท ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถที่จะทำการจัดการกำไรโดยการเลือกปีที่จะชำระหนี้ก่อนกำหนด

ประเด็นที่น่าสนใจในอันหนึ่ง มาตรฐานบัญชีกำหนดให้รายงานกำไรหรือขาดทุนจากการชำระหนี้ก่อนกำหนดเป็นกำไรหรือขาดทุนพิเศษ ซึ่งการชำระหนี้ก่อนกำหนดนั้นอาจจะทำโดยวิธีการDebt-for-debt (ออกหุ้นกู้ใหม่แทนหุ้นกู้เดิม) หรือ Debt-for-equity (ออกหุ้นทุนใหม่แทนหุ้นกู้เดิม) ซึ่งไม่มีเงินสดจริงเกิดขึ้น นอกจากนี้ Debt-for-equity (ออกหุ้นทุนใหม่แทนหุ้นกู้เดิม) จะใช้เพื่อทำให้กำไรไม่หรือหยาหรือเพื่อผ่อนปรนข้อผูกพันกับข้อกำหนดของเงินทุนสำหรับชำระหนี้

11. USE OF DERIVATIVES

อนุพันธ์ก็คือเครื่องมือทางการเงินที่มูลค่าของมันได้มาจากทรัพย์สินอื่น(เช่น หุ้น พันธบัตร หรือ สินค้า) หรือ เกี่ยวข้องกับดัชนีของตลาด (เช่น ดัชนีตลาดหลักทรัพย์) อนุพันธ์สามารถใช้เป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงบางอย่างของธุรกิจ เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงของสินค้า การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะราคาน้ำมัน การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งประเภทของอนุพันธ์ได้แก่

- สัญญาทางการเงินล่วงหน้า
- การให้สิทธิ
- การแลกเปลี่ยนในอนาคต

FASB ได้สรุปในปี 1998 ว่า อนุพันธ์ทางการเงินควรจะรายงานเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินในงบดุล และประเมินมูลค่าตามราคายุติธรรม กำไรและขาดทุนจากการซื้อขายอนุพันธ์จะรับรู้ทันทีในกำไรปกติ นอกจากนี้จะเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นกระแสเงินสดก็จะมีงบบันทึกไปยังส่วนของเจ้าของโดยตรง

ซึ่งอนุพันธ์ทางการเงินเปิดโอกาสให้มีการจัดการกำไรได้หลายอย่าง เช่น บริษัทมีหุ้นกู้มูลค่าสูง ณ อัตราดอกเบี้ยคงที่ บริษัทสามารถที่จะทำการแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย โดยจะทำให้เปลี่ยนจากหุ้นกู้ดอกเบี้ยคงที่เป็นหุ้นกู้ดอกเบี้ยไม่คงที่ เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น บริษัทจะบันทึกบัญชีดอกเบี้ยที่สูงขึ้นสำหรับหุ้นกู้ดังกล่าว และบันทึกบัญชีลดลงถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลง การเลือกจังหวะเวลาในการแลกเปลี่ยนดังกล่าวเป็นโอกาสที่อาจจะทำการจัดการกำไรได้

12. SHRINK THE SHIP

บริษัทที่ซื้อหุ้นตัวเองคืน ไม่จำเป็นต้องรายงานกำไรหรือขาดทุนในงบการเงิน เพราะไม่มีการรับรู้กำไรในการซื้อขายดังกล่าว มาตรฐานบัญชีให้เหตุผลว่า บริษัทและหุ้นของบริษัทถือเป็น

บุคคลเดียวกัน ถ้าอะไรจะเกิดจากรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอกไม่ใช่รายการที่เกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบริษัท

ถ้าการซื้อหุ้นคืนไม่ต้องมีการรายงานกำไรหรือขาดทุนแล้วจะทำการจัดการกำไรได้อย่างไร คำตอบก็คือ แม้ว่าการซื้อหุ้นคืนจะไม่กระทบต่อกำไรแต่มันกระทบต่อกำไรต่อหุ้น ตัวอย่างเช่น บริษัทมีหุ้นอยู่ 100,000 หุ้น มีกำไรสุทธิ 300,000 บาท กำไรต่อหุ้น 3 บาท ถ้าฝ่ายบริหาร คาดการณ์ว่า บริษัทจะมีกำไรสุทธิคงที่ 300,000 บาท ในปีถัดไป กำไรต่อหุ้นก็จะคงที่ แทนที่จะเติบโตปีละ 10% ตามปีก่อน ๆ ที่ผ่านมา ทั้งนี้ ถ้าบริษัทซื้อหุ้นคืน 9,100 หุ้น ในต้นปีของปีถัดมา กำไรต่อหุ้นก็จะเป็น 3.3บาท ซึ่งแสดงการเติบโต 10%ทั้งที่กำไรสุทธิจะเท่าเดิมก็ตาม

ภาคผนวก ข

ประกาศที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติผู้สอบบัญชีที่สามารถให้บริการตรวจสอบบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เรื่อง การให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชี มีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดให้ผู้สอบบัญชีที่ลงลายมือชื่อในรายงานการตรวจสอบงบการเงินของนิติบุคคลประเภทที่กำหนดตามบทบัญญัติหรือข้อกำหนดดังกล่าวต้องเป็นผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีของนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติหรือข้อกำหนดดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จึงกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้เป็นผู้สอบบัญชีมีรายละเอียดดังนี้

1. เป็นสมาชิกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยและผ่านการกลั่นกรองคุณสมบัติจากสมาคมตามประกาศของสมาคม

2. เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งใบอนุญาตไม่ขาดอายุ และไม่เคยถูกสั่งพักหรือเพิกถอนโดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.)

3. ไม่มีพฤติกรรมหรือประวัติการปฏิบัติงานการสอบบัญชีบกพร่อง หรือไม่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้สอบบัญชี เช่น เคยหรืออยู่ระหว่างถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการตรวจสอบและรับรองบัญชีโดยอธิบดีกรมสรรพากรตามประมวลรัษฎากร หรือเคยหรืออยู่ระหว่างถูกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานอื่นของทางการ เพิกถอนการให้ความเห็นชอบ ไม่รับรองหรือไม่อนุญาตให้ทำการสอบบัญชีของกิจการที่อยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยงานดังกล่าว

4. เป็นหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีหรือเทียบเท่า หรือเป็นหุ้นส่วนในสำนักงานสอบบัญชีหรือเทียบเท่า และสำนักงานสอบบัญชื่อนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) ในกรณีที่ผู้ขอความเห็นชอบเป็นผู้ปฏิบัติงานเต็มเวลาของสำนักงานสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชื่อนั้นต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอีกไม่น้อยกว่าสองคน และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีไม่น้อยกว่าสามคน

(ข) ในกรณีที่ผู้ขอความเห็นชอบไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติงานเต็มเวลาของสำนักงานสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชานั้นต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่าสี่คน และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตาม(ก) และ (ข) ต้องเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งใบอนุญาตไม่ขาดอายุ ไม่อยู่ระหว่างถูกสั่งพัก และไม่เคยถูกเพิกถอนโดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีตาม (ก) และ (ข) จะต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาบัญชี นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานเต็มเวลาและเป็นสมาชิกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

2. ประกาศสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เรื่อง การกีดกันรองคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผู้ยื่นคำขอจะต้องมีลักษณะและคุณสมบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และใบอนุญาตไม่ขาดอายุ ไม่ถูกสั่งพัก และไม่เคยถูกเพิกถอนโดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช)

1.2 เป็นผู้ที่ไม่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการตรวจสอบ และรับรองบัญชีโดยอธิบดีกรมสรรพากรตามประมวลรัษฎากร หรือไม่เป็นผู้ที่สำนักงาน ก.ล.ต. ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานอื่นของทางการเพิกถอนการให้ความเห็นชอบ ไม่รับรองหรือไม่อนุญาตให้ทำหน้าที่สอบบัญชีของกิจการที่อยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยงานดังกล่าว

1.3 เป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีโดยลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีของบริษัทมาแล้วไม่น้อยกว่าสามบริษัท โดยบริษัทดังกล่าวต้องมีการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน และได้ปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปีติดต่อกัน เว้นแต่ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีโดยลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีของบริษัทมาแล้วและมีระยะเวลาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีดังนี้

(ก) ได้ปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชียังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีติดต่อกัน และเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานในฐานะผู้ควบคุมงานสอบบัญชี หรือผู้สอบทานงานขั้นสุดท้ายก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีอีกไม่น้อยกว่าสี่ปี รวมเป็นหกปีหรือ

(ข) ได้ปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานในฐานะผู้ควบคุมงานสอบบัญชี หรือผู้สอบทานงานขั้นสุดท้ายก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีอีกไม่น้อยกว่าห้าปี รวมเป็นหกปี

1.4. มีผลงานที่แสดงว่าได้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

1.5 ไม่มีพฤติกรรมหรือประวัติการปฏิบัติงานการสอบบัญชีในลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี หรือบริษัทในเครือของบริษัทที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ รวมถึงหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีที่ตนปฏิบัติงานอยู่หรือเทียบเท่า ผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นหรือเทียบเท่า หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชี ที่มีส่วนต่อการตัดสินใจในการแสดงความเห็นของตน และให้รวมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของตนและบุคคลดังกล่าวนั้นตลอดจนสำนักงานสอบบัญชีที่ตนปฏิบัติงานอยู่ด้วย

(ข) เป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือตัวแทนของบริษัทที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี หรือบริษัทในเครือของบริษัทที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ รวมถึงหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีที่ตนปฏิบัติงานอยู่หรือเทียบเท่า ผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นหรือเทียบเท่า หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชี ที่มีส่วนต่อการตัดสินใจในการแสดงความเห็นของตน และให้รวมถึงคู่สมรสและบุตรของบุคคลดังกล่าวด้วย

(ค) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี หรือบริษัทในเครือของบริษัทที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ รวมถึงหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีที่ตนปฏิบัติงานอยู่หรือเทียบเท่า ผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นหรือเทียบเท่า หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชี ที่มีส่วนต่อการตัดสินใจในการแสดงความเห็นของตน

(ง) สอบบัญชีในลักษณะที่ขาดความเป็นอิสระหรือความเป็นกลาง นอกเหนือจาก (ก) (ข) และ (ค)

1.6 ไม่มีพฤติกรรมหรือไม่มีประวัติการปฏิบัติงานการสอบบัญชีบกพร่องหรือไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้สอบบัญชี

1.7 ปฏิบัติตามหรือให้ความร่วมมือกับสมาคมเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศฉบับนี้รวมทั้งมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี มรรยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี

2. ในการขอให้สมาคมพิจารณาการก่อกวนการคุ้มครองคุณสมบัติ ให้ผู้ยื่นคำขอส่งรายชื่องบการเงินที่ได้ลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็นในงวดบัญชีล่าสุดต่อสมาคม เพื่อพิจารณาคัดเลือกงบการเงินจำนวน 3 บริษัท ก่อนการยื่นแบบคำขอรับการก่อกวนการคุ้มครองคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับ

อนุญาต พร้อมด้วยแบบประวัติและรายละเอียดของผู้ยื่นคำขอ หนังสือรับรองของผู้ยื่นคำขอ หนังสือรับรองของหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี และอื่น ๆ ตามแบบที่สมาคมกำหนด

3. สมาคมจะแจ้งผลการพิจารณาการกั้นการออกใบอนุญาตภายในสี่เดือนนับแต่วันที่ได้รับแบบคำขอพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องและครบถ้วน การผ่านการกั้นการออกใบอนุญาตตามประกาศนี้ให้มีกำหนดระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่สมาคมได้แจ้งผลให้ทราบ พร้อมกันนี้ ให้ผู้ยื่นคำขอที่ผ่านการกั้นการออกใบอนุญาต เข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับวิชาชีพสอบบัญชีและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีตามหลักเกณฑ์ที่สมาคมกำหนด

4. สมาคมอาจแจ้งให้สำนักงาน ก.ล.ต. ตักเตือน ภาคทัณฑ์ หรือสั่งพักการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้สอบบัญชีที่ผ่านการกั้นการออกใบอนุญาตไม่ดำรงคุณสมบัติหรือลักษณะให้เป็นไปตามที่กำหนด ให้ผู้สอบบัญชีนั้นแจ้งให้สมาคมทราบเป็นลายลักษณ์อักษรโดยไม่ชักช้า โดยสมาคมจะผ่อนผันและให้แก้ไขภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ขาดคุณสมบัติ หลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นแจ้งผลการแก้ไขเป็นลายลักษณ์อักษรให้สมาคมทราบ แต่ทั้งนี้ผู้สอบบัญชีนั้นต้องดำเนินการแก้ไขให้มีคุณสมบัติครบถ้วน ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าว

(ข) ผู้สอบบัญชีที่ผ่านการกั้นการออกใบอนุญาตมิได้เข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับวิชาชีพสอบบัญชีและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีตามหลักเกณฑ์ที่สมาคมกำหนด

5. ในกรณีที่สมาคมไม่ให้ผู้ยื่นคำขอรายใดผ่านการกั้นการออกใบอนุญาต สมาคมจะกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำขอรับการกั้นการออกใบอนุญาตจากสมาคมในครั้งใหม่ของผู้ยื่นคำขอรายดังกล่าวตามความเหมาะสม และในการยื่นคำขอให้สมาคมพิจารณาการกั้นการออกใบอนุญาตคราวต่อไป ผู้ยื่นคำขอต่อยื่นงบการเงินงวดบัญชีถัดไปจากงบการเงินที่ยื่นประกอบคำขอในคราวก่อน สำหรับผู้ยื่นคำขอรายใดที่ได้ยื่นขอรับการกั้นการออกใบอนุญาตไว้กับสมาคมเรียบร้อยแล้ว และในระหว่างดำเนินการพิจารณาการกั้นการออกใบอนุญาตของสมาคม ผู้ยื่นคำขอรายดังกล่าวถูกสำนักงาน ก.ล.ต. สั่งพักการให้ความเห็นชอบการเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมจะพักการพิจารณาการกั้นการออกใบอนุญาตของผู้ยื่นคำขอรายดังกล่าวไว้ก่อน โดยผู้ยื่นคำขอรายดังกล่าวสามารถยื่นแบบขอรับการกั้นการออกใบอนุญาตได้ใหม่ เมื่อพ้นกำหนดการสั่งพักการให้ความเห็นชอบนั้นแล้ว นอกจากนี้ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาการผ่านการกั้นการออกใบอนุญาต ผู้สอบบัญชีที่ผ่านการกั้นการออกใบอนุญาตรายใดที่ประสงค์จะขอรับการกั้นการออกใบอนุญาตต่อไปให้ยื่นคำขอรับการกั้นการออกใบอนุญาตตามที่กำหนด ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสี่เดือนก่อนครบกำหนดระยะเวลา

ภาคผนวก ค

ตารางที่ 6.1 รายชื่อสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ 5 มกราคม 2548

ลำดับที่	สำนักงานสอบบัญชี
1	บริษัท แกรนท์ ธอนตัน จำกัด
2	บริษัท จำรัส ซีพีเอ จำกัด
3	บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด*
4	สำนักงานสอบบัญชี ซี แอนด์ เอ
5	สำนักงานสอบบัญชี ดี ไอ เอ
6	บริษัท ดีลอยท์ ทูซ โรมัทส ไชยยศ จำกัด*
7	ห้างหุ้นส่วนสามัญ ธรรมการย์การบัญชี
8	บริษัท สอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด
9	บริษัท บัญชีกิจ จำกัด
10	บริษัท บีดีไอ ริชฟิลด์ จำกัด
11	สำนักงาน ปิติเสวี
12	บริษัท ไฟว์ซวอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด*
13	สำนักงาน ดร.วิรัช แอนด์ แอสโซซิเอทส์
14	บริษัท สหการบัญชี พี เค เอฟ จำกัด
15	บริษัท อาร์เอสเอ็ม เนลสัน วิลเลอร์ ออดิท จำกัด
16	สำนักงาน เอ.เอ็ม.ที. แอสโซซิเอท
17	บริษัท สำนักงาน เอ เอ็ม ซี จำกัด
18	บริษัท เอเอ็นเอส ออดิท จำกัด
19	บริษัท เอเอสที มาสเตอร์ จำกัด
20	บริษัท เอ็ม อาร์ แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด
21	บริษัท เอส.เค.แอกเคาน์แต้นท์ เซอร์วิสเชส จำกัด
22	บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด*
23	บริษัท ไฮร์วิท (ประเทศไทย) จำกัด

* สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4 Audit Firm)

ตารางที่ 6.2 รายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการวิจัย
แสดงรายชื่อหลักทรัพย์ ปี พ.ศ. 2547 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ASIAN	PR	BTNC	TPC	GYT
CFRESH	S&P	CPH	UP	HFT
CHOTI	SAUCE	CPL	UV	SMC
CM	SFP	HT	VNT	SPG
CPF	SORKON	HTX	WG	SPSU
CPI	SSC	NPK	YCI	TRU
D-MARK	TC	PAF	PATKOL	CCP
GFPT	TF	PRANDA	TLI	DCC
LEE	TIPCO	PG	AJ	GEN
PPC	TUF	SAWANG	ALUCON	KWH
SH	TVO	SUC	APSP	MS
SSF	TWFP	TNL	CSC	Q-CON
STA	UFM	TPCORP	NEP	RCI
TAF	DTCI	TTI	NIPPON	SCC
T-LUXE	FANCY	TTTM	TCOAT	SCCC
TRS	MODERN	UF	TFI	SCP
TRUBB	OGC	UPF	THIP	SINGHA
UPOIC	ROCK	UT	TMD	SSI
UVAN	SITHAI	WACOAL	TOPP	SSSC
APURE	SUN	ATC	TPP	STPI
F&D	JCT	NPC	VARO	TASCO
HTC	OCC	PATO	AA	TCMC
LST	S&J	TCB	TCP	TGCI
MALEE	STHAI	TCCC	AH	TYCN
PB	BATA	TOC	BAT-3K	UMI
POMPUI	BNC	TPA	CWT	VNG
AMATA	TFD	CSR	RHC	MLINK

AP	TICON	CVD	ROH	SAMART
CI	BAFS	GMMM	SHANG	SAMTEL
CK	BANPU	GRAMMY	APRINT	SATTEL
CPN	BCP	ITV	MATI	SHIN
EMC	EGCOMP	MATCH	NMG	SIM
ESTAR	LANNA	MEDIAS	POST	TT&T
GOLD	PICNI	RS	SE-ED	UCOM
HEMRAJ	PTT	SAFARI	SPORT	TRUE
ITD	PTTEP	TRAF	TBSP	CTW
KMC	RATCH	UBC	TONHUA	DISTAR
KTP	RPC	AHC	FE	FMT
LALIN	SCG	BH	GENCO	IT
LH	SUSCO	KDH	P-FCB	KKC
LPN	PDI	LNH	ASIMAR	MIDA
MK	BIGC	M-CHAI	BECL	MSC
NOBLE	BJC	NEW	BTC	SINGER
N-PARK	CP7-11	NTV	JUTHA	SVOA
NWR	DIANA	RAM	KWC	TKS
PF	HMPRO	SKR	PSL	CCET
PLE	ICC	SVH	RCI	CIRKIT
QH	LOXLEY	VIBHA	SST	DELTA
RAIMON	MAKRO	ERAWAN	TSTE	DRACO
ROJANA	MINOR	CENTEL	UST	EIC
SAMCO	NC	DTC	ADVANC	HANA
SC	ROBINS	LRH	AIT	KCE
SF	SPC	MANRIN	IEC	MPT
SIRI	SPI	OHTL	INET	SVI
SPAL	BEC	PA	JAS	TEAM
STEC	BNT	MINT	MFEC	BROOK

IRCP	MACO	PD	RK	YUASA
CHUO				

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อผู้วิจัย: นางสาววรรณวิภา อรุณจิต
วัน เดือน ปีเกิด: 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522
ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี: บริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ
เมื่อ พ.ศ. 2545
ประวัติการทำงาน: บริษัทผลิตภัณฑ์กระเบื้องลำปาง จำกัด
ระยะเวลา 7 เดือน